Powtórka - liczby w pamięci komputera

Liczby całkowite

Liczby naturalne

Liczby zapisujemy w systemie pozycyjnym - zazwyczaj jako potęgi liczby 10

$$3 * 10^{2} + 9 * 10^{1} + 2 * 10^{0}$$

W informatyce – stosuje się system dwójkowy

$$ln[*]:=$$
 1 * 2⁵ + 0 * 2⁴ + 1 * 2³ + 0 * 2² + 1 * 2¹ + 0 * 2⁰

• Zakres: 0 do 2 liczba bitów – 1

In[*]:= BaseForm[153, 2]

zapis w system liczbowym

Out[•]//BaseForm=

100110012

Liczby całkowite

Liczby ujemne

kod uzupełnień do dwóch:

$$In[\circ]:= 0*(-2^6) + 1*2^5 + 0*2^4 + 1*2^3 + 0*2^2 + 1*2^1 + 0*2^0$$

Out[0]=

42

przepis na "-42": zamień wszystkie bity na przeciwne i dodaj 1

• jednoznaczne zero

Liczby zmiennoprzecinkowe

• W systemie dziesiętnym 454.574=

$$In[*]:=$$
 $N[4 * 10^2 + 5 * 10^1 + 4 * 10^0 + 5 * 10^{-1} + 7 * 10^{-2} + 4 * 10^{-3}]$

Out[0]=

454.574

Ale też 1/3

$$= 0 * 10^{0} + 3 * 10^{-1} + 3 * 10^{-2} + 3 * 10^{-3} + \dots$$

• W systemie binarnym 12.625 =

$$ln[\circ] := N[1 * 2^3 + 1 * 2^2 + 0 * 2^1 + 0 * 2^0 + 1 * 2^{-1} + 0 * 2^{-2} + 1 * 2^{-3}]$$

In[*]:= BaseForm[13.625, 2]

zapis w system liczbowym

Out[•]//BaseForm=

1101.1012

Ale 0.1 =

In[*]:= BaseForm[0.1, 2]

zapis w system liczbowym

Out[•]//BaseForm=

0.000110011001100110011012

$$In[*]:= N[0 * 2^{-1} + 0 * 2^{-2} + 0 * 2^{-3} + 1 * 2^{-4} + 1 * 2^{-5} + 0 * 2^{-6} + 0 * 2^{-7} + przybliżenie numeryczne$$

$$\begin{array}{l} 1 * 2^{-8} + 1 * 2^{-9} + 0 * 2^{-10} + 0 * 2^{-11} + 1 * 2^{-12} + 1 * 2^{-13} + 0 * 2^{-14} + 0 * 2^{-15} + \\ 1 * 2^{-16} + 1 * 2^{-17} + 0 * 2^{-18} + 0 * 2^{-19} + 1 * 2^{-20} + 1 * 2^{-21} + 0 * 2^{-22} + 1 * 2^{-23}, \ 10 \end{array}]$$

Liczby zmiennoprzecinkowe: IEEE 754

Reprezentacja liczb: ±mantysa * 2^{cecha}

```
In[*]:= BaseForm[145.1135, 2]
                     zapis w system liczbowym
Out[•]//BaseForm=
                     1.0010001000111010001_2 \times 2^7
    In[*]:= rand = RandomChoice[{0, 1}, 32];
                                        losowy wybór
                      Graphics[Table[{EdgeForm[Black], If[i == 0, FaceForm[Red],
                                                 tabela rodzaj kr··· czarny operator ··· styl na z··· czerwony
                                    If[i > 0 \& i < 9, FaceForm[Green], FaceForm[Yellow]]], Rectangle[\{i, 0\}, \{i+1, 1\}], Algorithms and Algorithms are also as a substitution of the context of
                                                                                                                                                                                                           prostokąt
                                   operator warunkowy styl na z··· zielony styl na z··· żółty
                                Black, Text[ToString[rand[i+1]], \{i+0.5, 0.5\}]}, \{i, 0, 31\}], ImageSize \rightarrow Full]
                               czarny tekst przemień na ciąg znaków
                                                                                                                                                                                                                                       rozmiar obrazu kompletny
Out[0]=
                                                                                               In[@]:=
                            If[rand[1]==1,sign =-1,sign =1]
                         wykladnik = Total [Table [rand [2+i] *2^{7-i}, \{i,0,7\}]]-127
                         mantysa = 1+N@Total[Table[rand[10+i]*2<sup>-i-1</sup>,{i,0,22}]]
                         N[sign*mantysa * 2<sup>wykladnik</sup>]
Out[0]=
                      1
Out[0]=
Out[0]=
                      1.07634
Out[0]=
                      0.00210223
                       • Przypadki specjalne
                                    0<sup>+</sup>
Out[0]=
                                                                                               • 0-
Out[0]=
```

• ±∞ (mantysa = same zera)

Out[0]=

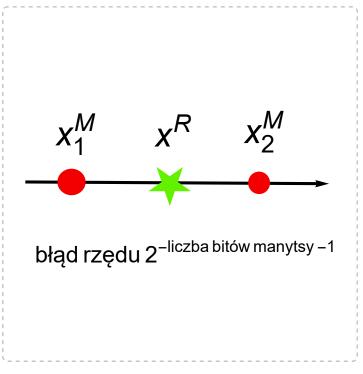

• NaN (mantysa może być niezerowa)

Out[0]=

Liczba maszynowa vs liczba rzeczywista

In[*]:= N[2⁻²⁴] przybliżenie numeryczne

 $\textbf{5.96046}\times\textbf{10}^{-8}$

Błąd względny i bezwzględny

Błąd bezwzględny: $\mid x - x_p \mid (x_p: przybliżenie liczby x)$ Błąd względny: $\frac{|x-x_p|}{x}$

Przykład: wzór Stirlinga: $n! \approx \left(\frac{n}{e}\right)^n \sqrt{2 \pi n}$

Utrata liczb znaczących

Należy być też ostrożnym przy odejmowaniu bliskich sobie wartości.

$$\sqrt{x^2+1} - 1$$
 vs $\frac{x^2}{\sqrt{x^2+1}+1}$

(*Mathematica jest na tyle inteligentna, że sobie poradzi z takim problemem*)

Kod źródłowy w C++

```
#include < iostream >
#include < cmath >
float f1 (float x) {
   return std::sqrtf (x*x + 1) - 1;
float f2 (float x) {
   return x*x/(std::sqrtf(x*x + 1) + 1);
int main () {
   float val {}, step = 0.00001;
    for (int i = 0; i < 100; i++) {
        std::cout << " x = " << val << "; " << f1 (val) << " " << f2 (val) << std::endl;
    return 0;
    }
```

Możemy też skorzystać z szeregu Taylora:

```
f \ (x) \ = \ \textstyle \sum_{k=1}^n \frac{1}{k!} \ f^{(k)} \ (c) \ (x-c)^k + \frac{1}{(n+1)\,!} \ f^{(n+1)} \ (\xi) \ (x-c)^{n+1}.
```

Obliczyć wartość wyrażenia Log[x+1]-x dla x bliskich zera.

Normal[Series[Log[x+1]-x,{x,0,5}]]

Out[0]=

$$-\frac{x^2}{2}+\frac{x^3}{3}-\frac{x^4}{4}+\frac{x^5}{5}$$

```
Microsoft Visual Studio Debug × + ~
           = 0; 0 0

= 1e-05; 1.35306e-08 -4.99997e-11

= 2e-05; 2.69611e-08 -1.99997e-10

= 3e-05; 4.02906e-08 -4.49991e-10

= 4e-05; 5.35219e-08 -7.99979e-10

= 5e-05; -5.25542e-08 -1.24996e-09

= 6e-05; -3.9523e-08 -1.79993e-09

= 7e-05; -2.65863e-08 -2.44989e-09

= 8e-05; -1.37661e-08 -3.19983e-09

= 9e-05; -1.04046e-09 -4.04976e-09

= 0.0001; 1.15979e-08 -4.99967e-09

= 0.0001; 2.41271e-08 -6.04956e-09

= 0.00013; 4.88799e-08 -7.19942e-09

= 0.00013; 4.88799e-08 -8.44927e-09

= 0.00015; -4.59549e-08 -1.12489e-08

= 0.00015; -4.59549e-08 -1.12489e-08

= 0.00017; -2.20025e-08 -1.44484e-08

= 0.00018; -1.01718e-08 -1.61981e-08

= 0.00019; 1.57161e-09 -1.80477e-08
                 = 0.00018; -1.01718e-08 -1.61981e-08

= 0.00019; 1.57161e-09 -1.80477e-08

= 0.0002; 1.3184e-08 -1.99973e-08

= 0.00021; 2.47092e-08 -2.20469e-08

= 0.00022; -8.30332e-08 -2.41964e-08

= 0.00023; -7.17118e-08 -2.64459e-08

= 0.00024; -6.04778e-08 -2.87954e-08

= 0.00025; -4.9331e-08 -3.12448e-08

= 0.00026; -3.83297e-08 -3.37941e-08

= 0.00025; -2.73867e-08 -3.64434e-08

= 0.00026; -5.84987e-09 -4.20419e-08
```

```
In[a]:= Table [{N@x, N[Log[x+1] - x]}, {x, 10^{-5}, 0.00029, 10^{-5}}]
      Ltabela Lprzy ·· L· Llogarytm
```

Out[0]=

```
\{\{0.00001, -4.99996 \times 10^{-11}\}, \{0.00002, -1.99997 \times 10^{-10}\},
  \{0.00003, -4.49991 \times 10^{-10}\}, \{0.00004, -7.99979 \times 10^{-10}\}, \{0.00005, -1.24996 \times 10^{-9}\},
  \{	exttt{0.00006, -1.79993} 	imes 	exttt{10}^{-9}\}, \{	exttt{0.00007, -2.44989} 	imes 	exttt{10}^{-9}\}, \{	exttt{0.00008, -3.19983} 	imes 	exttt{10}^{-9}\},
  \{0.00009, -4.04976 \times 10^{-9}\}, \{0.0001, -4.99967 \times 10^{-9}\}, \{0.00011, -6.04956 \times 10^{-9}\},
  \{	exttt{0.00012, -7.19942} 	imes 10^{-9} \}, \{	exttt{0.00013, -8.44927} 	imes 10^{-9} \}, \{	exttt{0.00014, -9.79909} 	imes 10^{-9} \},
  \{0.00015, -1.12489 \times 10^{-8}\}, \{0.00016, -1.27986 \times 10^{-8}\}, \{0.00017, -1.44484 \times 10^{-8}\},
  \{0.00018, -1.61981 \times 10^{-8}\}, \{0.00019, -1.80477 \times 10^{-8}\}, \{0.0002, -1.99973 \times 10^{-8}\},
  \{	exttt{0.00021, -2.20469} 	imes 10^{-8}\}, \{	exttt{0.00022, -2.41965} 	imes 10^{-8}\}, \{	exttt{0.00023, -2.64459} 	imes 10^{-8}\},
  \{	exttt{0.00024, -2.87954} 	imes 10^{-8}\}, \{	exttt{0.00025, -3.12448} 	imes 10^{-8}\}, \{	exttt{0.00026, -3.37941} 	imes 10^{-8}\},
  \{0.00027, -3.64434 \times 10^{-8}\}, \{0.00028, -3.91927 \times 10^{-8}\}, \{0.00029, -4.20419 \times 10^{-8}\}\}
```

(*Mathematica znowu sobie radzi*)

Oblicz wartość funkcji sinus dla argumentu typu float (4 bajty) x =24684.1516

Mathematica daje wynik:

In[*]:= N[Sin[24684.1516]]

··· sinus

Out[0]=

-0.611631

W C++ funkcja: std::sin(24684.1516f) daje -0.612219

- Rozwiązania problemu:
 - użyć zmiennej o większej dokładności (double'a): std::sin(24684.1516) = -0.611631
 - Wykorzystać periodyczność funkcji sinus: $24684.1516 = 3928 * 2 \pi + 3.7997$ =>std::sin(3.7997f) = -0.611621

 $In[\ \circ\]:=\ \mathsf{Mod}[24684.1516,\ 2\ \pi]$

modulo

Out[0]=

3.79971

Znaj swoje szeregi

Spróbujmy obliczyć liczbę π z dokładnością do piątego miejsca po przecinku

Sposób naiwny:
$$\frac{\pi^2}{6} = \sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{k^2}$$
 więc $\pi = \sqrt{6 \sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{k^2}}$

In[*]:= AbsoluteTiming@N
$$\left[\sqrt{6 * Sum \left[\frac{1}{2}, \{i, 1, 100000\}\right]}, 10\right]$$
 bezwzględna długo··· przybliżenie num**i**życzne

$N[\pi, 10]$

przybliżenie numeryczne

Out[0]= {3.92185, 3.141583104}

Out[0]= 3.141592654

Out[0]= $\textbf{9.549}\times\textbf{10}^{-6}$

Sposób lepszy:
$$\frac{1}{\pi} = \frac{2\sqrt{2}}{99^2} \sum_{k=0}^{\infty} \frac{(4k)!}{(k!)^4} \frac{26390 k + 1103}{396^{4k}}$$

 $In[.] = N[\pi, 40]$

Out[0]=

przybliżenie numeryczne

AbsoluteTiming@N
$$\left[\frac{2\sqrt{2}}{\sqrt{2}} \right] \frac{(4 \text{ k})!}{(k!)^4} \times \frac{26390 \text{ k} + 1103}{396^{4 \text{ k}}}, \{k, 0, 10\} , 40$$

Abs
$$\left[N[\pi, 40] - N\left[\frac{1}{2}\right] + Sum\left[\frac{2\sqrt{2}}{(k!)^4} + \frac{26390 k + 1103}{396^{4 k}}, \{k, 0, 3\}\right], 40\right]$$

3.141592653589793238462643383279502884197

Out[0]= {0.0007701, 3.141592653589793238462643383279502884197}

Out[0]= $5.2388963 \times 10^{-32}$

Inny szereg:
$$\pi = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{(-1)^k}{4^k} \left(\frac{2}{4 + 1} + \frac{2}{4 + 2} + \frac{1}{4 + 3} \right)$$

In[*]:= AbsoluteTiming
$$\left[N \left[Sum \left[\frac{(-1)^k}{sumowa4_e^k} \left(\frac{2}{4k+1} + \frac{2}{4k+2} + \frac{1}{4k+3} \right), \{k, 0, 10\} \right], 10 \right] \right]$$

Let $\left[\sum_{k=0}^{k} \left[\frac{1}{2k+1} + \frac{2}{4k+2} + \frac{1}{4k+3} \right], \{k, 0, 10\} \right], 10 \right]$

Abs
$$\left[N[\pi, 10] - N\left[Sum \left[\frac{(-1)^k}{4k+1} + \frac{2}{4k+2} + \frac{1}{4k+3} \right), \{k, 0, 10\} \right], 10 \right] \right]$$

Out[0]= {**0.0001779**, **3.141592675**}

Out[0]= $\textbf{2.1}\times\textbf{10}^{-8}$

 $\textbf{2.1}\times\textbf{10}^{-8}$

Ciekawostka - mnożenie macierzy

Mnożenie jest "droższe" od dodawania

```
In[@]:= A = \begin{pmatrix} a1 & a2 \\ a3 & a4 \end{pmatrix}
            B = \begin{pmatrix} b1 & b2 \\ b3 & b4 \end{pmatrix}
            A.B
Out[0]=
            {{a1, a2}, {a3, a4}}
Out[0]=
            \{\{b1, b2\}, \{b3, b4\}\}
Out[0]=
            \{ \{ a1 b1 + a2 b3, a1 b2 + a2 b4 \}, \{ a3 b1 + a4 b3, a3 b2 + a4 b4 \} \}
```

Algorytm Strassena

$$\begin{split} &M_1 = (A_{11} + A_{22}) \times (B_{11} + B_{22}); \\ &M_2 = (A_{21} + A_{22}) \times B_{11}; \\ &M_3 = A_{11} \times (B_{12} - B_{22}); \\ &M_4 = A_{22} \times (B_{21} - B_{11}); \\ &M_5 = (A_{11} + A_{12}) \times B_{22}; \\ &M_6 = (A_{21} - A_{11}) \times (B_{11} + B_{12}); \\ &M_7 = (A_{12} - A_{22}) \times (B_{21} + B_{22}), \end{split}$$

$$\begin{bmatrix} C_{11} & C_{12} \\ C_{21} & C_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} M_1 + M_4 - M_5 + M_7 & M_3 + M_5 \\ M_2 + M_4 & M_1 - M_2 + M_3 + M_6 \end{bmatrix}$$

Dla macierzy 4x4 algorytm Strassena potrzebuje 49 mnożeń.

AlphaTensor znalazł(?a) sposób z 47 mnożeniami

Interpolacja i ekstrapolacja

Interpolacja - znajdowanie nowych wartości dla znanego zbioru danych

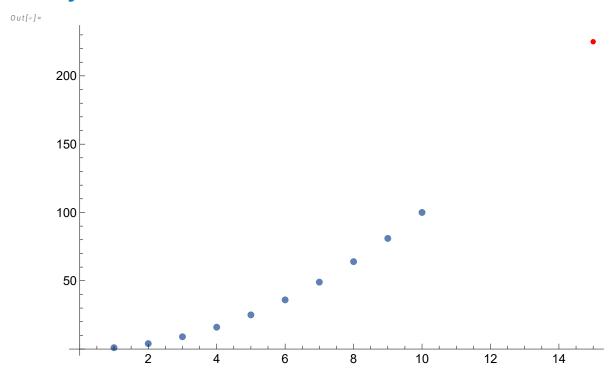
```
In[\circ]:= Show[{ListPlot[Table[i^2, {i, 1, 10}]],
     pokaż wykres d··· tabela
        Graphics [\{PointSize[0.01], Red, Point[\{5.5, 5.5^2\}]\}\}],
                   rozmiar kropki
                                      cz… _punkt
       LabelStyle → {13, GrayLevel[0]}
      styl etykiety
                          poziom szarości
       100
       80
                                      (5.5; ?)
       60
        40
        20
```

6

8

10

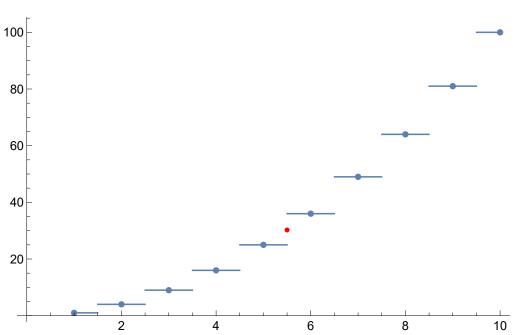
Ekstrapolacja - znajdowanie nowych wartości dla znanego zbioru danych, ale poza zakresem danych

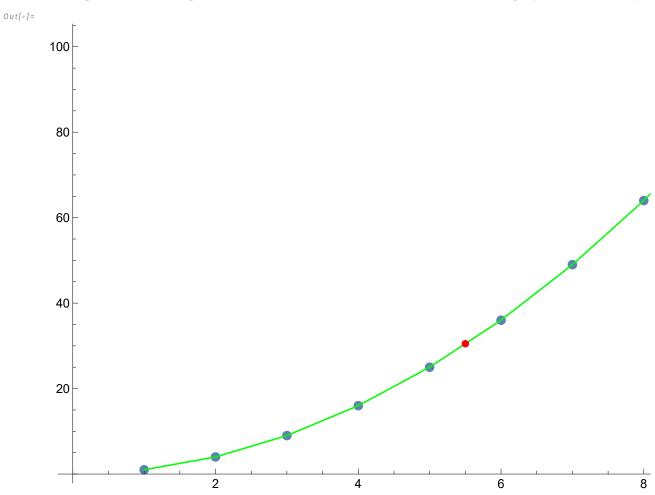
Interpolacja stała - wartość pomiędzy punktami jest taka sama jak najbliższego elementu

```
In[\circ]:= Show[{ListPlot[Table[i^2, {i, 1, 10}]], Plot[Ceiling[x - .5]^2, {x, 1, 10}],
           \label{eq:Graphics} Graphics\big[\big\{PointSize\,[0.01]\,,\,Red,\,Point\big[\big\{5.5,\,5.5^2\big\}\big]\big\}\big]\big\}\big],
                         rozmiar kropki
                                                cz… _punkt
         LabelStyle → {13, GrayLevel[0]}
         styl etykiety
                                  poziom szarości
```

Out[0]=

Interpolacja liniowa - przybliżamy wartość funkcji między dwoma punktami funkcją liniową

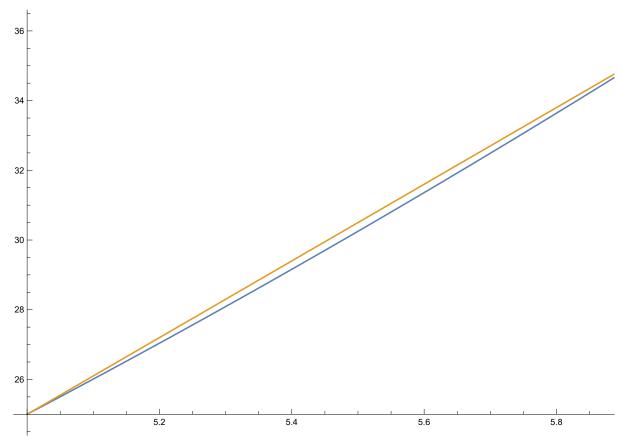
Znajdźmy wartość funkcji dla x = 5.5

Znamy wartości funkcji f dla f(5) = 25 oraz f(6) = 36. Znajdujemy prostą przechodzącą przez oba punkty:

Więc nasza interpolacja dla $x \in [a,b]$ to $y = 11 \times -30$. Dla x = 5.5, y = 30.5 (prawdziwa wartość to 30.25).

In[*]:= $Plot[{x^2, 11x - 30}, {x, 5, 6}]$ wykres

Out[@]=

Interpolacja wielomianowa

Interpolacja Lagrange'a

Wielomianem Lagrange'a nazywamy wielomian $L(x) = \sum_{i=0}^{k} y_i * l_i(x)$, gdzie $I_j(x) = \prod_{0 \le m \le k} \frac{x - x_m}{x_j - x_m}$

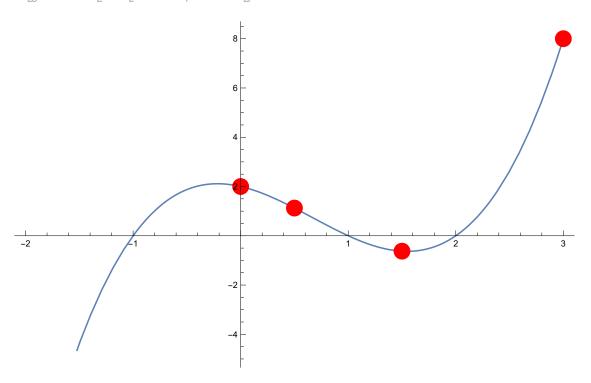
Przykład: znajdź wielomian Lagrange'a dla podanych 4 punktów:

```
In[@]:=
        \{x0, y0\} = \{0, 2\};
        \{x1, y1\} = \{0.5, 1.125\};
        \{x2, y2\} = \{1.5, -0.625\};
        \{x3, y3\} = \{3, 8\};
 ln[+]:= 10 = \frac{x - x1}{x - x2} \times - x3
               x0 - x1 x0 - x2 x0 - x3
        11 = \frac{x - x0}{x - x^2} \frac{x - x^2}{x - x^3}
               x1 - x0 x1 - x2 x1 - x3
        12 = \frac{x - x0}{x - x1} \times \frac{x - x3}{x - x3}
               x2 - x0 x2 - x1 x2 - x3
        13 = \frac{x - x0}{x - x1} \times \frac{x - x3}{x - x2}
               x3 - x0 x3 - x1 x3 - x2
        L = y0 * 10 + y1 * 11 + y2 * 12 + y3 * 13
        Simplify[L]
        uprość
Out[0]=
        0.444444 (3-x) (-1.5+x) (-0.5+x)
Out[0]=
        0.8 (-3 + x) (-1.5 + x) x
Out[0]=
        -0.444444 (-3 + x) (-0.5 + x) x
Out[0]=
        0.0888889 (-1.5 + x) (-0.5 + x) x
Out[0]=
        0.888889 (3-x) (-1.5+x) (-0.5+x) + 0.9 (-3+x) (-1.5+x) x +
         0.277778 (-3 + x) (-0.5 + x) x + 0.711111 (-1.5 + x) (-0.5 + x) x
Out[0]=
        2. - 1. x - 2. x^2 + 1. x^3
```

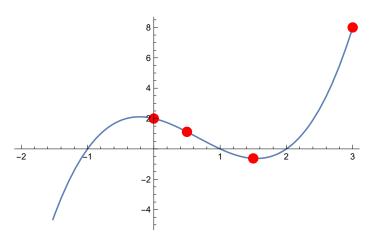
 $In[\circ] := Show[\{ Plot[\{ L \}, \{ x, -2, 3 \}], \}]$ pokaż wykres

 $Graphics \cite{Red, PointSize[0.03], Point[{\{x1, y1\}, \{x2, y2\}, \{x3, y3\}, \{x0, y0\}\}]}]}]$ grafika cz··· rozmiar kropki

Out[@]=

Out[0]=

Algorytm Neville'a

Alternatywny sposób obliczania wielomianu Lagrange'a:

$$\begin{split} & p_{\text{ii}} = y_i \\ & p_{\text{ij}} = \frac{(x - x_i) \, p_{i+1,j} - (x - x_j) \, p_{i,j-1}}{x_j - x_i} \end{split}$$

poszukujemy p_{0n}

Out[0]=

р00	p01	p02	p03	p04
	p11	p12	p13	p14
		p22	p23	p24
			p33	p34
				p44

```
ln[*]:= \{x0, y0\} = \{0, 2\};
       \{x1, y1\} = \{0.5, 1.125\};
      \{x2, y2\} = \{1.5, -0.625\};
      \{x3, y3\} = \{3, 8\};
```